

<https://vecer.com/kultura/lutkovna-kritika-bilo-je...>

1 / 4

(LUTKOVNA KRITIKA) Bilo je nekoč, pred gentrifikacijo, na Lentu

Petra Vidali

22.02.2025 06:16

Jera Ivanc: #robikapucawashere, **Lutkovno gledališče Maribor**, Mala dvorana, ogled predpremiere 19. februarja

Dodaj med priljubljene

Poslušaj

Dobrodošli na naročniški strani vecer.com.

Dostopajte do knjižnice 20 priljubljenih vsebin, ki si jih izberete s klikom na v članku.

Če bi prodala vse, kar imata, ne bi mogla s tem "na levem bregu" najeti niti stranišča, izračunata Marko in Doroteja. "Kaj pa na desnem?" BOŠTJAN LAH/LGM

Osnovnošolca Marko in Doroteja, mlajša najstnika, živita s še tremi sorojenci in staršema v stanovanju na Lentu v Mariboru. Lastnik stanovanja jih želi deložirati, ker bi z oddajanjem turistom zaslužil veliko več. Alma je Dorotejina vrstnica in afna, katere svet se vrti okoli kozmetičnih nasvetov vplivnic. Zoran je Almin in Dorotejin vrstnik, sicer pa sin predane humanitarke. V to začetno zgodbarsko ravnovesje, ki temelji na družbenem neravnovesju, se začnejo vpisovati - realni mariborski - grafiti, pod katerimi se podpisuje Robi Kapuca. Začne se z "znanje osvobaja" na šolskem pročelju, nadaljuje s "svine kapitalistične" na fasadi hiše Almine družine. Nevedne otroke, ki jih poganjajo samo pametni telefoni - tiste, ki jih imajo, tako ali tako, tiste, ki jih nimajo, pa tudi, ker si jih tako zelo želijo - grafiti osvobodijo, da postanejo ozaveščeni aktivisti.

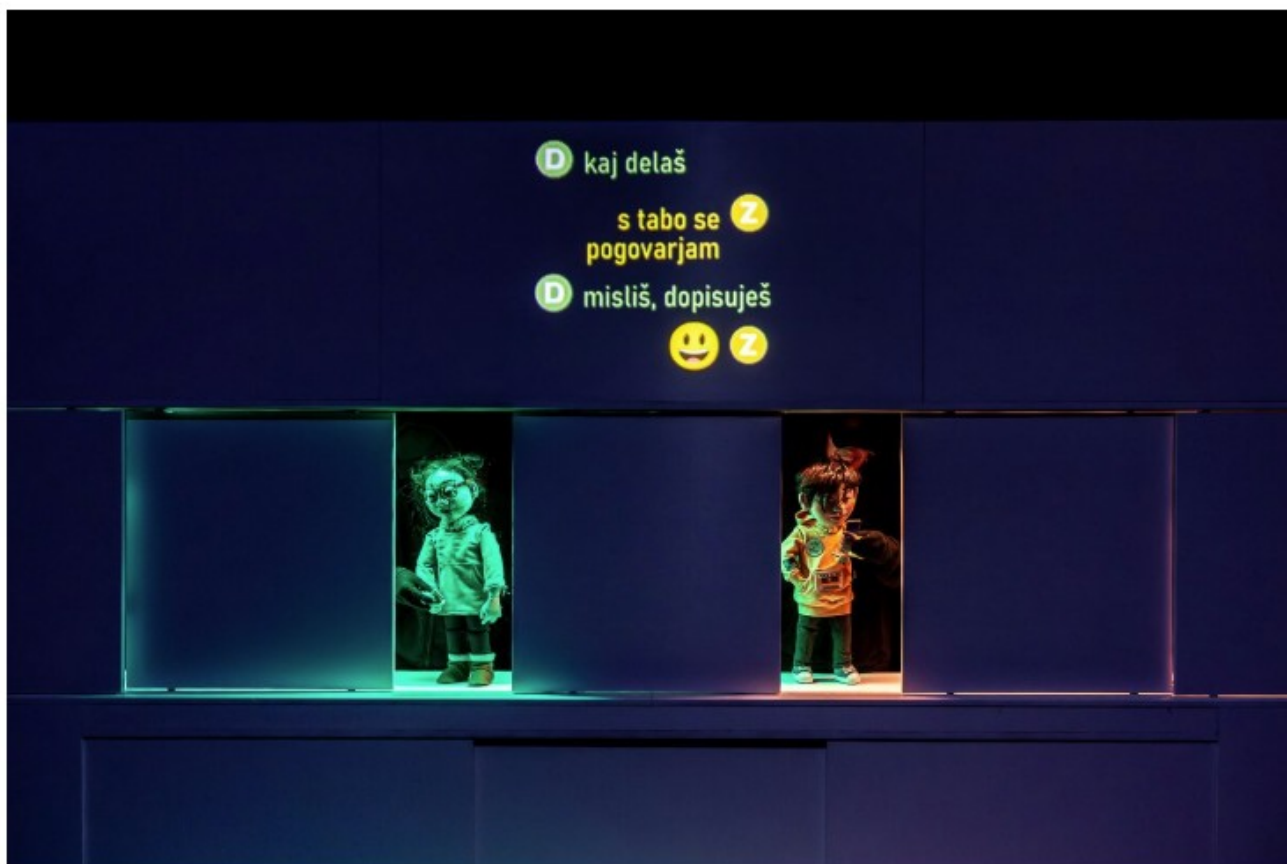
Med presežnimi fabulativnimi elementi sta suspendiranje odgovora na vprašanje, kdo je Robi Kapuca, in pomenljiva (ne)razrešitev. Indici so razporejeni tako, da gledalci med predstavo ves čas ugibajo, kdo piše grafite, in nekajkrat mislijo, da že poznajo odgovor, pa se potem pokaže, da ni pravi oziroma da to ni vsa resnica. Zato je finalna razrešitev z geslom "mi vsi smo Robi Kapuca" legitimna ne samo idejno, temveč tudi dramaturško. Podobno strategijo je, najbrž tudi ona po zgledu gibanja Anonimus, v z večernico nagrajenem mladinskem romanu Sneg izbrala Marjana Moškrič.

Starega reda oziroma reda starejših seveda ne bodo spremenili: lastnik stanovanja, ki je Almin brat, bo prej ali slej še bolj mastno služil s svojo lastnino, Markova in Dorotejina družina se je namreč vpisala v vrsto za neprofitno stanovanje. Ampak morda pa bodo otroci, ki so zdaj na svoj način poskušali pomagati - najbolj Alma, ki je morala narediti največji obrat, a je tudi edina imela kaj, čemur se je lahko odpovedala -, nekaj te otroške vere vendarle ohranili in bodo kot odrasli res spremenili red?

Kako nas lahko grafiti osvobodijo in spremenijo v aktiviste

#robikapucawashere je odlično zrežirana predstava. Segmenti se večsmerno povezujejo in nadgrajujejo. Likovna podoba in scenografske rešitve se stapljajo v živahno sliko. Osnovna matrica so fasade - hiš, v katerih živijo protagonisti, in šole. Odločitev je najbrž pogojevala izbira ključne aktivnosti, pisanje grafitov po fasadah, hkrati pa to simbolno zaznamuje tudi gledalsko percepcijo: gledamo tisto, kar se skriva za fasadami. Z izmenjevanjem manjših in večjih planov, približevanjem in oddaljevanjem ta sicer ploskovita scena bistveno prispeva k dinamiki uprizoritve. Videoprojekcija ne le grafitov, temveč stripovskih oblakov z mislimi junakov in včasih s posnetki njihovih chatov je še kako smiseln dodatek. Lutke štirih akterjev so simpatične, hudomušne in tople, prijeten kontrast steni-sceni. Da predstava vso uro enakomerno drži napetost, pripomore tudi minimalistična, a melodična repetitivna glasba.

Najprej pa seveda igralki, ki animirata vse lutke in govorita njihove replike, Barbara Jamšek in Vesna Vončina. Njuna animacijska spretnost je tako ali tako nesporna, govorno pa ju odlikuje izvrstna imitacija mladostniškega žargona pa tudi splošnejših čustvenih in mentalnih posebnosti tega obdobja. Knjižni jezik je v lutkovnem gledališču celo bolj zakoreninjen kot v gledališču za odrasle, navsezadnje je to res eno redkih mest, kjer ga otroci lahko slišijo. To v Maribor umeščeno zgodbo pa poslušajo v lepi mariborščini. In ko jo slišiš, veš, da bi, če bi liki mariborskih osnovnošolcev govorili knjižno slovenščino, dobili latovščino. Pohvala režiserki za odločitev, pohvala lektorici za ravno pravo (pretežno, ne pa totalno) mero in igralkama za odlično posnemanje dialekta.

Posnetek chatov in zapis misli v stripovskih oblăčkih popestrita dogajanje. BOŠTJAN LAH/LGM

Vsi ti izvrstni elementi pa ne morejo spremeniti temeljne zadržanost do izhodiščnega besedila. Kritika aktivističnega umetniškega dela zahteva dodatek: ni problem aktivizem po sebi, temveč nezadostna umetniška predelava. V predstavah za otroke je zagata še hujša, ker je treba še bolj poenostavljati. #robikapucawashere se pred moraliziranjem brani z gagi, domislicami in referencami, vendar ti nagovarjajo samo starejše gledalce, besedila pa ne rešijo pred ploskovitostjo.

P. S.: Ker sta dogajalni prostor in kontekst konkretna, kar je za predstavo s takšnim sporočilom zelo pomembno, dodajmo še to veristično opombo: na Lentu so reveži živeli nekoč. Zdaj so tam že butične turistične nastanitve (nekaterne so kupljene in urejene s sredstvi s spornih razpisov) in prazni kompleksi z zglednimi fasadami. Hiš, ki bi kazile mestno dnevno sobo po meri župana-hotelirja, ni. No, mogoče še ena ali dve. Res pa je fasada hiše, v kateri živi revna družina, barvno nesramno podobna fasadi Žičkega dvora. In ta družina zdaj še ne ve, da bo tudi za neprofitno stanovanje v Mariboru zelo drago plačevala, četudi ne bo na elitni lokaciji.

Ustvarjalci uprizoritve

Režiserka Nika Bezeljak

Dramaturginja Jera Ivanc

Avtorica likovne podobe Samira Kentrić

Avtor glasbe Vasko Atanasovski

Scenografka Nika Zuljan

Kostumografki Samira Kentrić in Mojca Bernjak

Lektorica Metka Damjan

Igralki Barbara Jamšek in Vesna Vončina

Animatorja videa Nika Zuljan in Aljaž Fredi Novak

Oblikovalec svetlobe Gregor Dvornik

Oblikovalec zvoka Aljaž Fredi Novak

Glasova Urša Kavčič in Uroš Kaurin

Lutkovna tehnologija Mojca Bernjak in Tin Matuš

Izdelovalci lutk in rekvizitov Mojca Bernjak, Tin Matuš, Darka Erdelji in Mitja Ritmanič

Izdelovalci scenografije Lucijan Jošt, Branko Caserman in Mitja Pastirk